

**Голові Комітету Верховної Ради**  
**України з питань національної**  
**безпеки, оборони та розвідки**  
**Олександрю ЗАВІТНЕВИЧУ**

*Щодо реєстр. № 15118 від 31.03.2026*  
*та реєстр № 15118-1 від 14.04.2026*

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнародних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 6 липня 2026 року (протокол № 150), в межах предметів відання розглянув проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері захисту державного кордону України, реєстр. № 15118 від 31.03.2026, поданий народним депутатом України Здебським Ю.В. та іншими народними депутатами України, та альтернативний до нього проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері захисту державного кордону України, реєстр. № 15118-1 від 14.04.2026, поданий народним депутатом України Совою О.Г. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до пояснювальних записок:

- метою основного законопроекту реєстр. № 15118 є забезпечення подальшого розвитку та поліпшення загальнодержавної системи охорони і захисту державного кордону, належного реагування на порушення законодавства України про державний кордон, уточнення повноважень Державної прикордонної служби України щодо захисту державного кордону під час виконання обов'язків суб'єкта пошуку і рятування на морі та удосконалення законодавства щодо здійснення прикордонного контролю, спрощення прикордонно-митних процедур, реалізації рекомендацій, наданих Європейським Союзом у проекті «Підтримка ЄС у зміцненні інтегрованого управління кордонами в Україні» (EU4IBM), імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС) та приведення процедур прикордонного контролю в Україні у відповідність до стандартів Європейського Союзу.

- мета альтернативного законопроекту реєстр. № 15118-1 співпадає з метою основного проекту Закону, а також додатково передбачає врегулювання порядку взаємодії Державної прикордонної служби та митних органів під час здійснення заходів прикордонного та митного контролів щодо транспортних засобів, вантажів, що переміщуються через державний кордон України.

Для досягнення поставлених цілей обома законопроектами вносяться зміни до низки законів України, зокрема до законів України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про прикордонний контроль», «Про Державну прикордонну службу України», відповідно до яких:

- іноземцю, особі без громадянства надається дозвіл на перетинання державного кордону у разі в'їзду в Україну за умови наявності в нього дійсного паспортного документа, який належить особі пред'явника і який залишатиметься дійсним протягом щонайменше трьох місяців після запланованої дати виїзду з території України, та виданого у період останніх 10 років до дати в'їзду в Україну;

- невідповідність дійсного паспортного документа іноземця або особи без громадянства вимогам щодо вищезазначених строків його дії не може бути підставою для відмови в перетинанні державного кордону у разі в'їзду в Україну іноземців або осіб без громадянства, які на законних підставах постійно або тимчасово проживають на її території;

- із визначення терміну «пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні» виключається категорія іноземців та осіб без громадянства, стосовно яких судом прийнято рішення про примусове видворення;

- органам, підрозділам, військовослужбовцям, а також працівникам Державної прикордонної служби України, зокрема, надається право створювати і використовувати інформаційні, електронні комунікаційні, інформаційно-комунікаційні, технологічні системи та їх окремі елементи, реєстри, бази та банки даних, в яких, з-поміж іншого, обробляється інформація щодо осіб, які перетнули державний кордон України.

Члени Комітету зазначили, що положення основного та альтернативного законопроектів, які стосуються предметів відання Комітету, є фактично ідентичними. Разом з тим народні депутати України звернули увагу на наступне:

1. Пропонованими у законопроектах змінами до законів України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та «Про прикордонний контроль», зокрема, передбачається, що невідповідність дійсного паспортного документа іноземця або особи без громадянства вимогам щодо строків його дії (паспортний документ має бути дійсним протягом щонайменше трьох місяців після запланованої дати виїзду з території України), не може бути підставою для відмови в перетинанні державного кордону у разі в'їзду в Україну іноземців або осіб без громадянства, які на законних підставах постійно або тимчасово проживають на її території. Водночас відповідно до положень статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах, - це іноземці та особи без громадянства, які в установленому законодавством чи міжнародним договором України порядку в'їхали в Україну та постійно або тимчасово проживають на її території, або тимчасово перебувають в Україні». Тобто, термін «іноземці та особи без громадянства, які

перебувають на території України на законних підставах» включає в себе не лише осіб, які постійно або тимчасово проживають на території України (для яких непоширення загальних вимог до строку дії паспортного документа при в'їзді в Україну є доцільним, оскільки вони вже мають сталі зв'язки з Україною), а й іноземців та осіб без громадянства, які тимчасово перебувають в Україні, на яких таке право поширювати недоречно з огляду на короткострокову мету їхнього візиту та відсутність тривалих зв'язків з Україною. Враховуючи зазначене, у відповідних положеннях законопроектів слова «на законних підставах» доцільно виключити.

2. Змінами до статті 8 Закону України «Про прикордонний контроль» встановлюється, що уповноважені службові особи Державної прикордонної служби України надають іноземцю, особі без громадянства дозвіл на перетинання державного кордону у разі в'їзду в Україну за умови наявності в нього дійсного паспортного документа, який належить особі пред'явнику та залишатиметься дійсним протягом щонайменше трьох місяців після запланованої дати виїзду з території України, та виданого у період останніх 10 років до дати в'їзду в Україну. Аналогічні положення щодо строків дії паспортного документа для в'їзду в Україну містяться в обох законопроектах, якими пропонуються зміни до статті 9 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».

Водночас законопроектами не вносяться відповідні зміни до статті 13 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», у частині першій якої чітко передбачені всі випадки, за яких в'їзд в Україну іноземцю або особі без громадянства не дозволяється, що, як наслідок, призводитиме до колізії у законодавстві.

3. Враховуючи запропоноване законопроектами виключення із пункту 27 частини першої статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» такої категорії осіб, як іноземці та особи без громадянства, стосовно яких судом прийнято рішення про примусове видворення, та беручи до уваги норми чинної частини першої статті 30 цього Закону, відповідно до якої рішення про примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства дійсно не приймається судами, потребує також внесення змін абзац третій частини третьої статті 12 згаданого Закону, в якому слова «який подав позов до суду про прийняття рішення про примусове видворення, - після прийняття судом такого рішення» доцільно замінити словами «примусове видворення іноземця або особи без громадянства за межі території України».

Разом з цим, розглядаючи комплексно внесення змін до пункту 27 частини першої статті 1 Закону, окрім виключення вищезазначеного положення, доречним вбачається також внесення змін до абзацу третього пункту 27 частини першої статті 1, чинне формулювання якого не повною мірою узгоджується з частиною третьою статті 30 цього Закону. З аналізу зазначеної статті випливає, що рішення суду відносно іноземця та особи без громадянства може бути

винесено щодо його затримання з метою ідентифікації та примусового видворення з України або щодо його затримання з метою примусового видворення з України.

Враховуючи зазначене абзац третій пункту 27 частини першої статті 1 зазначеного Закону доречно викласти в такій редакції:

«стосовно яких судом прийнято рішення про затримання з метою ідентифікації та/або забезпечення примусового видворення, у тому числі прийнятих відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію».

Аналогічні зміни доцільно внести також до абзацу першого частини четвертої статті 30 згаданого Закону, замінивши слова «необхідного для їх ідентифікації та забезпечення примусового видворення» словами «необхідного для їх ідентифікації та/або забезпечення примусового видворення».

4. Законопроектами пропонується надати право органам, підрозділам, військовослужбовцям, а також працівникам Державної прикордонної служби України створювати і використовувати інформаційні, електронні комунікаційні, інформаційно-комунікаційні, технологічні системи та їх окремі елементи, реєстри, бази та банки даних, в яких, зокрема, обробляється інформація щодо осіб, які перетнули державний кордон України. Оскільки така інформація може стосуватися персональних даних, у законопроектах доречно передбачити уточнення, що відповідна обробка персональних даних повинна здійснюватися у відповідності до Закону України «Про захист персональних даних».

За підсумками обговорення Комітет ухвалив наступне рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки з пропозицією врахувати зауваження Комітету при опрацюванні проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері захисту державного кордону України, реєстр. № 15118 від 31.03.2026, поданого народним депутатом України Здебським Ю.В. та іншими народними депутатами України, та альтернативного до нього проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері захисту державного кордону України, реєстр. № 15118-1 від 14.04.2026, поданого народним депутатом України Совою О.Г. та іншими народними депутатами України.

**Голова Комітету**

**А. ЗАДОРЖНИЙ**

